

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STUDII EUROPENE DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE DREPT**

CATEDRA DREPT PRIVAT

CURRICULUM
la disciplina
„DREPT PROCESUAL CIVIL”
Partea generală
(Ciclul I)

AUTOR:
Alexandru PRISAC,
master în drept, lector univ.

Contact direct: 75/25
Curs teoretic: 45/15
Leții practice: 30/10
Lucru individual: 105/155
Forma de evaluare: examen
Nr. de credite: 6

*Aprobat la ședința Catedrei Drept privat
din: 22.05.2013, proces-verbal Nr: 9*

*Examinat de Consiliul facultății de Drept USEM
la 24.05.2013, proces-verbal Nr. 5*

*Aprobat la ședința Senatului USEM
din: 01.07.2013, proces-verbal Nr. 9*

I. PRELIMINARII

Dreptul procesual civil sau, prescurtat, procesul civil ca disciplină de studiu a învățământului clasic universitar în domeniul dreptului se înscrie printre ramurile fundamentale ale științelor juridice. Importanța dreptului procesual civil o determină rolul acestei ramuri de drept în reglementarea relațiilor sociale ce apar în cadrul îndeplinirii justiției în pricinile civile.

În linii generale, dreptul procesual civil poate fi definit ca un ansamblu de norme juridice structurate într-o ordine strict determinată, ce reglementează modul în care este organizată și se desfășoară activitatea instanței de judecată și a participanților la proces, precum și raporturile procesuale dintre participanții la proces și instanța de judecată ce se stabilesc la judecarea pricinilor civile, iar în anumite cazuri și modul în care sînt executate hotărârile judecătorești și alte titluri executorii.

Studierea dreptului procesual civil trebuie începută de la examinarea și perceperea programului de studiu al acestei discipline. Programarea în domeniul studiului este un constituent obiectiv și indispensabil în determinarea formelor de activitate a profesorilor și a studenților privind repartizarea orelor de prelegeri, lecțiilor practice (seminarelor) și a lucrului individual.

Pentru a pătrunde mai lesnicios în esența dreptului procesual civil, inițial este util a lua cunoștință de noțiunile introductive în ramura dată, cum ar fi dreptul procesual civil și obiectul său de reglementare, procesul civil (procedura civilă), forma procesuală, actele de procedură, fazele (stadiile) procesului, alte noțiuni și definiții procesual civile.

Conform Constituției Republicii Moldova (art. 114), justiția se îndeplinește numai de către instanțele judecătorești. În nici un caz alte organe și persoane nu sînt în drept de a exercita justiția.

Actualmente în Moldova există trei ramuri ale puterii judiciare. În limitele împuternicirilor stabilite în Constituția Republicii Moldova puterea judiciară o exercită Curtea Constituțională; judecătoriile de drept comun care, la rândul lor, se divizează în judecătorii, curți de apel, Curtea Supremă de Justiție; judecătoriile specializate – Judecătoria Comercială de Circumscripție, Judecătoria Militară. Organizațional, aceste branșe ale puterii judiciare sînt independente una față de alta, însă judecătoriile de drept comun și cele comerciale la îndeplinirea justiției în pricinile civile se călăuzesc de aceleași izvoare de drept procesual civil – Codul de procedură civilă, alte legi și norme procesual civile, cît și instanțele de recurs pentru ele sînt comune.

Curtea Constituțională, deși îndeplinește judecata în protecția orînduirii constituționale, nu face parte din sistemul judecătoresc de drept comun, nici din sistemul judecătoriilor specializate. Ea își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și legile speciale.

În prezent, judecătoriile de drept comun și specializate exercită puterea judiciară prin două feluri de proceduri - civilă și penală.

În ordinea procedurii civile, judecătoriile de drept comun examinează anual în primă instanță peste 53.000 de pricini civile cu participarea cetățenilor. Acestea sînt procese de apărare a drepturilor și libertăților politice, civile, de muncă, familiale, locative, funciare și alte drepturi consfințite în Constituție și legile respective. Tradițional, ele se numesc pricini civile, indiferent de faptul că originea lor de ramură este nu numai civilă.

Procesul civil drept curs normativ la Facultatea de Drept a Universității de Studii Europene din Moldova, secția de zi, se studiază în decurs de două semestre ale aceluiași an de studii. Orele atribuite conform planului de învățământ pentru studierea dreptului procesual civil se repartizează potrivit celor două forme de instruire – prelegeri și lecții practice.

Programa de studii a dreptului procesual civil conține 30 teme care sînt neuniforme după gradul de saturație teoretică și volumul materialului normativ. La temele cum ar fi obiectul dreptului procesual civil, principiile, competența, participanții la proces, probele, acțiunea civilă, dezbaterile judiciare, căile de atac etc. e necesar de a ține prelegeri pentru fiecare din temele respective. Din cauza numărului insuficient de ore rezervat pentru studierea acestei discipline, unele teme (de exemplu, actele de procedură și termenele procedurale, cheltuielile de judecată, comunicarea actelor de procedură, procedura în ordonanță etc.) pot fi studiate de studenți la lecțiile practice (seminare) sau de sine stătător.

Studierea dreptului procesual civil (procesului civil) se înfăptuiește nu numai prin prelegeri și lecții practice (seminare), dar și prin elaborarea tezelor anuale și a tezelor de licență, a referatelor științifice, la fel prin participarea la conferințe, olimpiade studențești și consultații. Însă un rol foarte important în instruirea studentului-jurist în instituția de învățământ superior o are lucrul de sine stătător al studentului cu manualul, studierea monografiilor, a legislației procesual civile, a practicii judiciare. Fără o astfel de pregătire este imposibilă dobândirea cunoștințelor suficiente pentru un specialist calificat în domeniul aplicării corecte a normelor de drept procesual civil.

Pentru activitatea practică un jurist - judecător, procuror, avocat, jurisconsult, notar, pe lângă cunoștințele teoretice la dreptul procesual civil mai are nevoie de unele deprinderi practice de lucru. În scopul îmbinării teoriei cu practica la disciplina Procesul civil o mare parte din timp ar trebui rezervat orelor pentru rezolvarea spețelor, întocmirea actelor procesuale.

Metodic, studierea disciplinei Procesul civil poate fi fundamentată pe cunoștințe juridice obținute în prealabil în urma studierii cursurilor teoria și istoria dreptului, dreptul constituțional, civil, dreptul muncii, administrativ, organele de ocrotire a normelor de drept etc.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul modulului / disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore				Evaluarea		Responsabil de modul / disciplină
			Total	preleg.	sem.	individ.	Nr. de credite	Forma de evaluare	
F.05.O.043 zi	III	5	180	45	30	105	6	examen	I. COBAN Al. PRISAC
F.07.O. 053 frecvență redușă	IV	7	180	15	10	155	6	examen	I. COBAN Al. PRISAC

III. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr.	Unități de conținut	Realizarea în timp					
		C		S		LI	
		Zi	f/r	Zi	f/r	Zi	f/r
1	Obiectul dreptului procesual civil (noțiuni introductive în dreptul procesual civil)	4	1	2		6	10
2	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	4	1	2	1	9	14
3	Raporturile procesual civile	2	1	2	1	6	8
4	Competența materială (generală) a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale	2	1	2		7	12
5	Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale	3	1	2	1	9	12
6	Părțile în procesul civil	4	2	2	1	8	14
7	Participarea intervenienților (terțelor persoane) la procesul civil	3	1	2	1	6	10
8	Participarea procurorului la procesul civil	2		1		2	2
9	Participarea la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane	2	1	2		6	8
10	Reprezentarea judiciară în procesul civil	3	1	2	1	8	14
11	Actele de procedură și termenele procedurale. sancțiunile procedurale	2	1	2	1	8	11
12	Cheltuieli le de judecată	3	1	2	1	9	11
13	Acțiunea civilă	5	1	3	1	10	14
14	Probațiunea și probele	6	2	4	1	11	15
	Total	45	15	30	10	105	155

IV. COMPETENȚE

Competențe generice:

1. Abilitatea de autoinstruire.
2. Favorizarea soluționării problemelor prin colaborare.
3. Dezvoltarea abilităților decizionale.

Competențe specifice:

- să demonstreze cunoașterea instituțiilor dreptului procesual civil și esența normelor juridice ce le reglementează.
- să aplice normele juridice în activitatea practică a autorităților judecătorești (să raporteze activitatea practică a autorităților judecătorești la normele juridice).
- să aprecieze corect diverse situații în baza cunoștințelor obținute.
- să demonstreze capacitatea de a lua decizii la nivele operaționale și tactice.
- să evalueze locul și rolul dreptului procesual civil în sistemul dreptului din perspectiva propriei specialități

V. OBIECTIVELE GENERALE

La nivel de cunoaștere studenții trebuie:

- să se familiarizeze cu baza juridico-normativă națională și internațională ce reglementează procesul civil;
- să identifice dreptul procesual civil ca ramură de drept;
- să determine noțiunile introductive în drept procesual civil (noțiunea de drept procesual civil, actele de procedură, raporturile procesual civile, forma procesuală, felurile de proceduri, participanții la proces și clasificarea lor, sancțiunile procedurale, termenii de procedură, cheltuieli de judecată, acțiunea civilă, probele judiciare și alte noțiuni și definiții procesuale);
- să descrie sistemul judiciar din Republica Moldova și să determine competența instanțelor judecătorești în examinarea și soluționarea pricinilor civile;
- să identifice poziția procesuală a fiecărui participant la proces, drepturile și obligațiile procesuale;
- să descrie procedura intentării pricinilor civile în judecată și procedura de judecare a pricinilor;
- să determine obiectul și sarcina probațiunii în pricinile civile, precum și utilizarea mijloacelor de probă.

La nivel de aplicare:

- să explice concepțiile și instituțiile fundamentale ale Dreptului procesual civil (partea generală).
- să interpreteze corect normele Dreptului procesual civil (partea generală) și să utilizeze actele normative la rezolvarea cauzelor din domeniul respectiv.
- să promoveze diferitele forme de comunicare conform obiectivelor Dreptului procesual civil (partea generală).
- să utilizeze metode specifice de realizare a cercetărilor științifice în domeniul Dreptului procesual civil (partea generală) precum și determinarea direcțiilor prioritare de perfecționare a legislației procesual civile.
- să aplice corect normele de drept procesual civil în activitatea practică de jurist;
- să contribuie la perfecționarea legislației procesual civile și activității practice a instanțelor judecătorești;
- să profeseze activitatea de judecător, avocat, notar, jurist-consult etc. cerințelor societății la etapa actuală;
- să întocmească actele judecătorești de dispoziție conform cerințelor normelor de drept procesual civil;
- să generalizeze practica judiciară în soluționarea pricinilor civile pentru a determina deficiențele în aplicarea legislației;
- să elaboreze proiecte de cercetare științifică în domeniul dreptului procesual civil.

La nivel de integrare:

- să determine și să stabilească locul și rolul Dreptului procesual civil (partea generală) în sistemul de drept al Republicii Moldova;
- să elaboreze proiecte de cercetare științifică și propuneri de perfecționare a legislației în domeniul dreptului procesual civil (partea generală).
- să evalueze starea și nivelul organizatoric al instituțiilor care aplică prevederile Dreptului procesual civil (partea generală).
- să contribuie la formarea conștiinței și culturii de drept prin instruire și promovare a modelelor pozitive de comportament în societate.
- să determine legătura dreptului procesual civil cu dreptul civil, cu dreptul constituțional, familial, dreptul muncii, administrativ, procesual penal și alte ramuri de drept;
- să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea legislației procesual civile;
- să determine rolul științei dreptului procesual civil în perfecționarea legislației procesual civile;
- să efectueze studiul comparativ legislației procesual civile al Republicii Moldova cu legislația procesual civilă a unor state europene și să înainteze proiecte de perfecționare a legislației procesual civile.

VI. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUTURI

DREPT PROCESUAL CIVIL (PARTEA GENERALĂ)	
Subiectul 1. Obiectul dreptului procesual civil (noțiuni introductive în dreptul procesual civil)	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească și să enumere formele și modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime; - să formuleze noțiunea și sarcinile procedurii civile; - să identifice semnele și importanța formei procesual civile; - să evedențieze noțiunea de drept procesual civil, relevând obiectul, metoda și sistemul ramurii de drept; - să delimiteze dreptul procesual civile de alte ramuri de drept; - să clasifice izvoarele dreptului procesual civil, determinând acțiunea lor în timp, spațiu și asupra persoanelor; - să identifice felurile de proceduri în procesul civil; - să enunțe toate fazele procesuale, formulând sarcinile și conținutul fiecăreia. 	<p>Obiectul dreptului procesual civil (noțiuni introductive în dreptul procesual civil) :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forme și modalități de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime; 2. Procedură civilă; 3. Formă procesual civilă; 4. Fel de procedură civilă; 5. Faze de procedură civilă; 6. Drept procesual civil; 7. Izvor al dreptului procesual civil; - știința dreptului procesual civil.
Subiectul 2. Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească principiile dreptului procesual civil; - să delimiteze categoriile de principii ale dreptului procesual civil; - să identifice principiile specifice dreptului procesual civil; - să analizeze interacțiunea principiilor dreptului procesual civil; - să aprecieze importanța principiilor dreptului procesual civil. 	<p>Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemul principiilor dreptului procesual civil; 2. Principiile organizațional-funcționale ale dreptului procesual civil; 3. Principiile funcționale ale dreptului procesual civil; 4. Principiile internaționale ale dreptului procesual civil.
Subiectul 3. Raporturile procesual civile	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de raport procesual civil; - să identifice particularitățile raportului procesual civil; - să determine premisele necesare pentru apariția raporturilor procesual civile; - să delimiteze obiectul general de cel special al raporturilor procesual civile; - să analizeze opiniile doctrinare privind conținutul raporturilor procesual civile; - să clasifice subiecții raporturilor procesual 	<p>Raporturile procesual civile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Raporturile procesual civile; 2. Obiectul și conținutul raporturilor procesual civile; 3. Subiecții raporturilor procesual civile.

civile; - să identifice poziția și rolul instanței în procesul civil.	
Subiectul 4. Competența generală (materială) a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de competență materială (generală); - să delimiteze felurile de competență materială (generală); - să identifice criteriile de delimitare a competenței instanțelor judecătorești de drept comun de competența instanțelor comerciale în examinarea pricinilor civile; - să deosebească competența instanțelor judecătorești de drept comun și competența altor organe cu activitate jurisdicțională în soluționarea pricinilor civile; - să delimiteze competența instanțelor de judecată și competența Curții Constituționale în exercitarea controlului constituționalității legilor și altor acte normative; - să evedențieze efectele juridice ale încălcării normelor de competență materială (generală). 	<p><i>Competența materială (generală) a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Competență materială a instanțelor judecătorești; 2. Criteriile de delimitare dintre competența instanțelor judecătorești de drept comun, competența judecătorilor comerciale și curții constituționale; 3. Competența tribunalelor arbitrale (arbitrilor aleși) în soluționarea pricinilor civile; 4. Efectele încălcării regulilor cu privire la competența materială.
Subiectul 5. Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de competență jurisdicțională; - să evidențieze deosebirea ei de competența materială (generală); - să delimiteze felurile de competență jurisdicțională; - să determine competența jurisdicțională materială; - să identifice criteriile după care se determină competența jurisdicțională teritorială; - să analizeze temeiurile și procedura strămutării pricinii de la instanța sesizată la o altă instanță; - să caracterizeze conflictele de competență jurisdicțională și să determine modalitățile de soluționare a lor; - să stabilească efectele juridice ale încălcării regulilor de competență jurisdicțională. 	<p><i>Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești; - felurile de competență jurisdicțională (materială și teritorială); 2. Efectele încălcării regulilor cu privire la competența jurisdicțională.
Subiectul 6. Părțile în procesul civil	
Obiectivele de referință	Conținuturi

<ul style="list-style-type: none"> - să caracterizeze noțiunea de parte în procesul civil; - să identifice condițiile pentru a fi parte în proces; - să analizeze drepturile și obligațiile procesuale ale părților; - să delimiteze scopul, temeiurile și felurile coparticipării procesuale; - să analizeze procedura și efectele substituirii părții care figurează greșit în proces; <p>să definească noțiunea și să identifice temeiurile succesiunii în drepturi procedurale.</p>	<p>Părțile în procesul civil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Părțile în procesul civil; 2. Capacitatea procesuală; 3. Coparticiparea procesuală; 4. Succesiunea în drepturile procedurale.
<p>Subiectul 7. Participarea intervenienților (terțelor persoane) la procesul civil</p>	
<p>Obiectivele de referință</p>	<p>Conținuturi</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de intervenienți în proces civil; - să delimiteze felurile intervenienților; - să identifice temeiurile și procedura intervenirii în proces a intervenienților principali; - să caracterizeze temeiurile și procedura intervenirii (atragerii) la proces a intervenienților accesorii; - să delimiteze poziția procesuală a intervenienților de cea a coparticipanților; - să stabilească argumentat efectele neatragerii sau neintervenirii în proces a intervenienților accesorii. 	<p>Participarea intervenienților (terțelor persoane) la procesul civil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intervenienții (terțele persoane) în procesul civil; 2. Intervenția principală; - intervenția accesorie.
<p>Subiectul 8. Participarea procurorului la procesul civil</p>	
<p>Obiectivele de referință</p>	<p>Conținuturi</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze rolul și importanța participării procurorului în proces civil; - să identifice temeiurile și formele de participare a procurorului la proces civil; - să determine drepturile și obligațiile procesuale ale procurorului; <p>posibilitatea exercitării căilor de atac de către procuror în procesul civil.</p>	<p>Participarea procurorului la procesul civil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procurorul în procesul civil; 2. Poziția procesuală a procurorului în procesul civil.
<p>Subiectul 9. Participarea la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane</p>	
<p>Obiectivele de referință</p>	<p>Conținuturi</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să determine formele și temeiurile de participare în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să identifice condițiile de pornire a procesului civil de către autorităților publice, organizațiilor 	<p>Participarea la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Feluri de autorități publice care pornesc procesul pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor

<p>și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să analizeze deosebirile dintre formele de participare a autorităților publice în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să stabilească felurile autorităților publice care participă în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să delimiteze poziția procesuală a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor care participă în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane de poziția procesuală a procurorului, intervenientului, expertului, reprezentantului. 	<p>altor persoane;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Intentarea procesului de către autorități publice, organizații și cetățeni pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; 3. Depunerea concluziilor de către autoritățile publice în procesul civil pornit; 4. Drepturi și obligații procesuale ale autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor care pornesc procesul civil în interesul altor persoane și ale autorităților publice care depun concluzii.
Subiectul 10. Reprezentarea judiciară în procesul civil definitive	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să formuleze noțiunea de reprezentare judiciară; - să delimiteze reprezentarea judiciară de reprezentarea în dreptul material; - să identifice felurile reprezentării judiciare; - să determine temeiurile fiecărui fel de reprezentare judiciară; - să enumere categoriile de persoane care nu pot fi reprezentanți în judecată; - să stabilească volumul împuternicirilor diferitor categorii de reprezentanți; - să clarifice modul de legalizare a calității de reprezentant. 	<p>Reprezentarea judiciară în procesul civil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Temeiuri ale reprezentării judiciare; 2. Reprezentant contractual; 3. Reprezentant legal; 4. Interdicții de reprezentare judiciară; 5. Împuternicirile reprezentanților judiciari.
Subiectul 11. Actele de procedură și termenele procedurale. Sancțiunile procedurale	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice accepțiunile actelor de procedură; - să formuleze condițiile pentru îndeplinirea sau perfectarea actelor de procedură; - să întocmească acte procedurale în formă scrisă; - să determine care sunt termenele de procedură; - să clasifice termenele de procedură în funcție de diverse criterii; - să calculeze termenele de procedură după modul stabilit de lege; - să analizeze temeiurile și procedura suspendării, prelungirii și repunerii în termene de procedură; - să formuleze noțiunea sancțiunilor legale pentru nerespectarea condițiilor referitoare la actele de procedură și termenelor procedurale; - să determine felurile sancțiunilor procedurale; - să stabilească temeiurile și procedura aplicării fiecărui fel de sancțiune procedurală; - să delimiteze amenzi judiciare de alte sancțiuni procedurale; 	<p>Actele de procedură și termenele procedurale. sancțiunile procedurale:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Act de procedură; 2. Condițiile pentru îndeplinirea și perfectarea actelor de procedură; 3. Termen de procedură; 4. Particularități ale termenelor de procedură; 5. Sancțiuni procedurale; amenzi judiciare.

<ul style="list-style-type: none"> - să identifice temeiurile și procedura de aplicare a amenzii judiciare; - să clarifice modalitățile de anulare a amenzii și ori de reducere a acesteia; 	
Subiectul 12. Cheltuielile de judecată	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să delimiteze esența și particularitățile taxei de stat și cheltuielilor pentru judecarea pricinii; - să calculeze quantumul taxei de stat în diferite cazuri; - să identifice cazurile de amânare, eșalonare și restituire a taxei de stat; - să stabilească temeiurile de scutire de taxă de stat; - să clarifice regulile de repartizare a cheltuielilor de judecată între părți. 	<p>Cheltuieli de judecată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Taxă de stat; 2. Cheltuieli de judecare a pricinii; 3. Scutire de taxa de stat; 4. Amânarea și eșalonarea achitării taxei de stat; 5. Restituirea taxei de stat; 6. Repartizarea cheltuielilor de judecare a pricinii între părți.
Subiectul 13. Acțiunea civilă	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<p>să determine esența proceduri contencioase;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să evidențieze natura juridică a acțiunii civile; - să determine elementele acțiunii civile; - să formuleze și să exemplifice esența obiectului și temeiului acțiunii; - să clarifice conceptul acțiunilor identice; - să clasifice acțiunile civile în funcție de diverse criterii; - să releveze dreptul la acțiune în sens procesual și în sens material; - să formuleze premisele și condițiile exercitării dreptului la acțiune în sens procesual, precum și consecințele nerespectării acestora; - să analizeze procedura conexării și separării pretențiilor; - să delimiteze modalitățile de apărare a pârîntului împotriva acțiunii; - să deosebească obiecțiile material-juridice de cele procesual-juridice formulate de către pârînt; - să analizeze temeiurile și procedura înaintării acțiunii reconvenționale; - să evidențieze actele de dispoziție ale părților; - să determine limita modificării acțiunii; - să stabilească deosebirile consecințelor renunțării la acțiune și ale recunoașterii acesteia; - să clarifice esența tranzacției de împăcare; - să formuleze temeiurile asigurării acțiunii; - să evidențieze măsurile de asigurare a acțiunii; - să clarifice procedura asigurării acțiunii și procedura anulării și contestării încheierilor de asigurare a acțiunii; - să determine consecințele anulării măsurilor 	<p>Acțiunea civilă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procedură contencioasă; 2. Obiectul și temeiul acțiunii civile; 3. Acțiuni civile în realizare; 4. Acțiuni civile în constatare; 5. Acțiuni civile în transformare; 6. Dreptul la intentarea acțiunii; 7. Dreptul la admiterea acțiunii; 8. Premisele exercitării dreptului la acțiune; 9. Condițiile de exercitare a dreptului la acțiune; 10. Conexarea și separarea pretențiilor; 11. Obiecțiile juridice ale pârîntului; 12. Acțiune reconvențională; 13. Renunțarea la acțiune; 14. Recunoașterea acțiunii; 15. Tranzacția de împăcare; 16. Asigurarea acțiunii.

de asigurare a acțiunii.	
Subiectul 14. Probațiunea și probele	
Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să formuleze esența și etapele probațiunii judiciare; - să stabilească conceptul de probă judiciară; - să identifice faptele probatorii; - să determine obiectul probațiunii în pricinile civile concrete; - să delimiteze esența faptelor notorii de faptele prejudicial stabilite; - să clarifice rolul instanței de judecată în reclamarea probelor necesare pentru a dovedi faptele esențiale ale pricinii; - să evidențieze noțiunea și importanța prezumțiilor probante; - să clasifice probele după diverse criterii; - să specifice admisibilitatea și relevanța probelor; - să aplice în cazuri concrete regulile comune de apreciere a probelor; - să delimiteze explicațiile părților și ale intervenienților de declarațiile martorilor; - să clarifice procedura de audiere a martorului prin prisma drepturilor și obligațiilor acestuia; - să deosebească categoriile de persoane care nu pot fi martori în judecată de cele care pot refuza să depună mărturie; - să clasifice înscrisurile după formă și conținut; - să analizeze suporturile electronice de informație ca mijloc de probă; - să deosebească probele materiale de înscrisuri; - să analizeze modul de prezentare, păstrare, cercetare și apreciere a probelor materiale; - să stabilească procedura efectuării expertizei judiciare; - să formuleze drepturile și obligațiile procesuale ale expertului; - să determine puterea probantă a expertizei; - să formuleze temeiurile pentru asigurarea probelor; - să evidențieze procedura asigurării probelor până la pornirea procesului și după intentarea lui; - să analizeze procedura de înaintare și de îndeplinire a delegațiilor judecătorești. 	<p><i>Probațiunea și probele:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Probațiune judiciară; 2. Proba judiciară; 3. Fapte probatorii; 4. Obiect al probațiunii; 5. Fapte care nu se cer a fi dovedite; 6. Sarcina probației; 7. Prezumțiile probante; - probe primare și secundare, directe și indirecte, verbale și scrise, personale și materiale; 8. Relevanța probelor și admisibilitatea mijloacelor de probă; 9. Explicațiile părților și ale intervenienților; 10. Declarațiile martorilor; 11. Persoanele care nu pot fi audiate ca martor; 12. Înscrisuri și alte suporturi electronice de informație; 13. Proba materială; 14. Raportul de expertiză; 15. Expertiza suplimentară și repetată; 16. Asigurarea probelor; 17. Delegațiile judecătorești.

VII. LUCRU INDIVIDUAL

<i>Produsul preconizat</i>	<i>Strategii de realizare</i>	<i>Criterii de evaluare</i>	<i>Termen de realizare</i>
1. Soluționare de speță: Cheltuielile de judecată	<ul style="list-style-type: none"> • calcularea cuantumului taxei de stat în diferite cazuri; • identificarea cazurilor de amânare, eșalonare și restituire a taxei de stat; regulile de repartizare a cheltuielilor de judecată între părți.	a) Prezentarea soluțiilor și argumentarea verbală sau scrisă în cadrul unui seminar evaluativ.	Pînă la 16.09.2013
2. Referat: Principiile internaționale ale dreptului procesual civil	a) elaborarea de referate în baza izvoarelor internaționale: convenții, tratate interstatale etc. b) determinarea corelației principiilor internaționale cu principiile funcționale ale dreptului procesual civil;	a) prezentarea verbală a rezultatelor prin susținerea unei alocuțiuni; b) suținerea publică a rezumatului în cadrul unui seminar-dezbateri;	Pînă la 01.10.2013
3. Raport de analiză comparată: Actele de procedură și termenele procedurale. sancțiunile procedurale	a) Determinarea modalității de calculare a termenelor de procedură după modul stabilit de lege; b) stabilirea temeiurilor și a procedurii de aplicare a fiecărui fel de sancțiune procedurală;	a) soluționarea unor situații de caz în grupuri de lucru și confruntarea rezultatelor; b) Susținerea rezultatelor obținute în cadrul unui seminar integrativ.	Pînă la 15.10.2013
4. Raport: Asigurarea probelor, delegațiile judecătorești.	a) formularea temeiurilor pentru asigurarea probelor; b) evidențierea procedurii asigurării probelor pînă la pornirea procesului și după intentarea lui; c) analizarea procedurii de înaintare și de îndeplinire a delegațiilor judecătorești	a) Susținerea raportului elaborat în cadrul unui seminar tip dezbateri;	Pînă la 25.10.2013
5. Studiu de caz: Competența generală a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale	a) proiectarea formelor de apărare a drepturilor și a categoriilor de competență generală; b) evidențierea criteriilor de delimitare a competenței instanțelor de drept comun de competența instanțelor judecătorești comerciale prin rezolvarea unor studii de caz.	a) Expunerea verbală în cadrul seminarului a rezultatelor; b) Prezentarea și confruntarea soluțiilor în formă scrisă și verbală în cadrul unui seminar aplicativ.	Pînă la 01.11.2013

VIII. TEMATICA REFERATELOR

pentru lucru individual la disciplina **Drept procesual civil (partea generală)**

1. Principiile funcționale în procesul civil.
2. Coparticiparea procesuală.
3. Formele de apărare a drepturilor civile.
4. Intervenienții accesorii (Intervenienții care nu formulează pretenții proprii față de obiectul litigiului).
5. Competența jurisdicțională teritorială alternativă.
6. Poziția procurorului la procesul civil.
7. Succesiunea în drepturi procedurale.
8. Sancțiunile procedurale.
9. Cheltuielile de judecată.
10. Felurile reprezentării judiciare.
11. Participarea autorităților publice la procesul civil prin depunerea concluziilor.
12. Condițiile de a fi parte la proces.
13. Intervenienții principali (Intervenienții care nu formulează pretenții proprii față de obiectul litigiului).
14. Abuzul de drepturi procedurale.
15. Noțiunea și clasificarea probelor.
16. Asigurarea probelor.
17. Elementele acțiunii civile.

CERINȚE înaintate față de forma și conținutul referatului:

Volumul referatului nu mai mic de 10- 12 pagini scris de mână și 8-10 pagini tapate

1. **Foia de titlu:** Ministerul, Universitatea, Facultatea, Catedra, Tema, a elaborat, conducător științific, localitate și anul (Chișinău 2010)
2. **Cuprinsul** (planul)
3. **Introducerea:** aproximativ 1 pagină, se evidențiază actualitatea și importanța problemei cercetate legătura cu specialitatea
4. **Conținutul:** structurat în capitole, paragrafe, și secțiuni și scris de mână:
Capitolul 1 (include fundamentare teoretică, analiză, sinteze, etc. a problemei cercetării)
1.1. (1.1.1., 1.1.2. etc.) 1.2. 1.3. ...
Capitolul 2 (aplicare, rezultate cercetări, studii de caz, etc.) 2.1. (2.1.1., 2.1.2. etc.) 2.2.
2.3. ...
Trimiterile: I variantă permisă în text după citat, ex.: [9. p.199]
II variantă permisă în subsol, ex.: 1. *Leș I. Drept procesual civil.* București: Lumina Lex, 2001. p. -199.
5. **Concluzii generale și recomandări** (aproximativ 1 pagină)
6. **Referințe bibliografice:** nu mai puțin de 5 surse

IX. EVALUAREA DISCIPLINEI

1. Evaluarea curentă se va realiza prin susținerea referatelor, analiza studiilor de caz, aprecierea în rezultatul participării active la discuțiile din cadrul seminarului și pe parcursul semestrului se organizează 2 lucrări de control (testări), cum ar fi:

Lucrarea 1

1) Părțile în procesul civil.

1. Caracterizați noțiunea de parte în proces. Descrieți cerințele care se înaintează față de parte în proces.
2. Analizați particularitățile poziției procesuale ale părților în raport cu ceilalți subiecți ai procesului civil.
3. Caracterizați statutul procesual al reclamantului în raport cu cel al procurorului ca participant la procesul civil.

2) Competența generală (materială) a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale.

1. Caracterizați esența competenței generale condiționale (imperative).
2. Indicați criteriile de delimitare dintre competența instanțelor judecătorești de drept comun și competența instanțelor comerciale la examinarea pricinilor civile în ordinea procedurii în acțiuni civile.
3. Caracterizați coraportul dintre competența jurisdicțională teritorială alternativă și contractuală.

Lucrarea 2

1) Felurile de procedură în procesul civil.

- a) Dați definiția felului de procedură civilă;
- b) Motivați prin ce se explică existența în procesul civil a mai multor feluri de proceduri;
- c) Descrieți succint particularitățile esențiale a fiecărui fel de procedură civilă.

2) Noțiunea de acțiune civilă. Elementele acțiunii civile și importanța lor.

- a) Dați definiția acțiunii civile. Descrieți elementele acțiunii civile.
- b) Evidențiați particularitățile procedurii contencioase în acțiuni civile.
- c) Determinați elementele acțiunii civile și arătați importanța lor.

2. Evaluarea sumativă se va realiza luându-se în considerație evaluările curente (ponderea de 0,6) și evaluarea finală (0,4) care se va materializa într-un examen scris incluzând subiecte componente ale cursului, cum ar fi:

Testul nr. 1

1. Asigurarea probelor

1. Dați definiția asigurării probelor. Descrieți temeiurile pentru asigurarea probelor.
2. Descrieți procedura asigurării probelor și modul de atacare a încheierii cu privire la asigurarea probelor.
3. Analizați particularitățile asigurării probelor pînă la și după intentarea procesului în judecată.

2. Împuternicirile reprezentantului în judecată. Legalizarea calității de reprezentant și a volumului de împuterniciri.

1. Descrieți împuternicirile generale și speciale ale reprezentanților în judecată
2. Specificați în funcție de temeiul reprezentării modalitatea legalizării calității de reprezentant și a împuternicirilor acesteia.
3. Caracterizați următoarele împuterniciri ale reprezentantului și modul lor de legalizare:
  - a) de a cere strămutarea pricinii la o altă instanță de judecată;
  - b) de a ataca încheierea judecătorească privind încetarea procesului;
  - c) de a semna cererea de chemare în judecată.

3. Elementele acțiunii civile și importanța lor.

1. Definiți elementele acțiunii civile.
2. Evidențiați particularitățile procedurii contencioase în acțiuni civile.
3. Determinați elementele acțiunii civile și arătați importanța lor în următoarele pricini:
  - a) Albu V. a înaintat o cerere de chemare în judecată către Negru I. și Slutu O. cu privire la repararea prejudiciului material în valoare de 3500 lei și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, cauzat în legătură cu vătămarea integrității corporale;
  - b) Fusu N. și Croitor M. au înaintat o cerere de chemare de judecată către SRL „Struguraș” cu privire la contestarea concedierii ilegale, restabilirea la locul de muncă, încasarea plăților salariale pentru absența forțată de la locul de muncă și repararea prejudiciului moral, solicitînd și atragerea în proces a directorului întreprinderii Nacu I.

X. SUBIECTE PENTRU EXAMEN

la disciplina **Drept procesual civil (partea generală)**

1. Obiectul dreptului procesual civil (noțiuni introductive în dreptul procesual civil)
2. Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil
3. Raporturile procesual civile
4. Competența materială (generală) a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale
5. Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale
6. Părțile în procesul civil
7. Participarea intervenienților (terțelor persoane) la procesul civil
8. participarea la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane
9. Reprezentarea judiciară în procesul civil
10. Actele de procedură și termenele procedurale. Sancțiunile procedurale
11. Cheltuielile de judecată
12. Acțiunea civilă
13. Probațiunea și probele

XI. TEMATICA TEZELOR DE LICENȚĂ

la disciplina **Drept procesual civil (partea generală)**

1. Formele de apărarea a drepturilor civile
2. Principiile organizațional-funcționale ale dreptului procesual civil
3. Raporturile procesual civile
4. Părțile la procesul civil
5. Intervenienții accesorii
6. Intervenienții principali
7. Participarea procurorului în procesul civil
8. Actele de procedură
9. Termenele de procedură în procesul civil
10. Sancțiunile procedurale
11. Abuzul de drepturi procedurale.
12. Coparticiparea procesuală
13. Reprezentarea judiciară
14. Cheltuielile de judecată
15. Felurile competenței jurisdicționale ale instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale
16. Competența generală a instanțelor judecătorești de drept comun și comerciale
17. Probațiunea în procesul civil
18. Asigurarea probelor
19. Condițiile și premisele exercitării dreptului la acțiune
17. Declarațiile martorilor în procesul civil

XII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. ACTE NORMATIVE

a) Acte internaționale și regionale

1. Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950. În vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale” 1998, volumul 1, pag.341. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.1298 din 24.07.1997. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 21.08.1997 nr. 54-55/502.
2. Convenția privind procedura civilă de la Haga din 01.03.1954. Publicată în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul 4, pag. 86. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului R.M. nr.1136 din 04.08.1992. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 30.08.1992 nr. 8/216.
3. Convenția de la Viena din 23.05.1969 cu privire la dreptul tratatelor. Publicată în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul 4, pag. 53. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 133 din 04.08.1992.
4. Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice din 18.04.1961. Publicată în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul 4, pag. 37. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1135-XII din 04.08.1992.
5. Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare din 24.04.63. Publicată în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul 4, pag. 7. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1135-XII din 04.08.1992.
6. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială, penală din 22.01.1993 de la Minsk, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 402 din 16.03.1995. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 27.04.1995 nr. 023.
7. Tratat între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 25.02.1993. Publicat în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 21, pag. 49. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 260-XIII din 04.11.1994.
8. Tratat între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 06.07.1996. Publicat în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 20, pag. 364. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1018-XIII din 03.12.1996.
9. Tratatul între Republica Moldova și Republica Lituania cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 09.02.1993. Publicat în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 19, pag. 313. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1487-XIII din 10.06.1993.
10. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966. Publicat în ediție oficială „Tratate internaționale”, 1998, volumul 1, pag. 30. Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 217-XII din 28.07.1990.

b) Acte normative naționale

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, în vigoare la 27.08.1994. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 12.08.1994 nr. 1.
2. Codul de procedură civilă nr. 225 din 30.05.2003. Monitorul Oficial din 12. 06.2003 nr. 111-115/451.
3. Codul de procedură penală nr. 122 din 14.03.2003. Monitorul Oficial din 07.06.2003 nr. 104 -110/447.
4. Codul electoral nr. 1391 din 21.11.97. Monitorul Oficial al RM nr. 81/667 din 08.12.1997.
5. Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16.06.95. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 28.09.95, nr. 53-54/597.

6. Codul de executare al RM, nr. 443 din 24.12.2004. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 05.11.2010 nr. 214-220/704.
7. Legea nr. 789 din 26.03.1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22.01. 2013 nr. 15- 17/64.
8. Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22.01. 2013 nr. 15- 17/64.
9. Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 14.03.2002, nr. 36-38/210.
10. Legea nr. 102 din 28.05.2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Monitorul Oficial din 03.08.2010 nr. 135-137/476.
11. Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 27.06.2003 nr. 126-131/507. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 21.10.2011 nr. 176-181/513.
12. Legea nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 04.09.2010 nr. 159/582.
13. Legea nr. 135 din 14.06.2007 privind societățile cu răspundere limitată. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.08.2007 nr. 127-130/548.
14. Legea nr. 1545 din 25.02.98 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 04.06.1998, nr. 50-51/359.
15. Legea nr. 155 din 05.07.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 31.08.2012 nr. 185/622.
16. Legea nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 157-160/614 din 05.10.2007.
17. Legea nr. 220 din 30.11.2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 30.11.2007 nr. 184 – 187/711.
18. Legea nr. 244 din 21. 07. 2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.11.2006 nr. 178-180/814.
19. Legea nr. 264 din 11.12.2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor autorizați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești. Monitorul Oficial al RM din 20.03.2009 nr. 57-58/159.
20. Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.03.2009 nr. 55-56/155.
21. Legea nr. 3465 din 01.09.89 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești în Veștile nr. 9/27 din 1989.
22. Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22.01.2013 nr. 15-17/63.
23. Legea nr. 713 din 06.12.2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope. Monitorul Oficial al RM din 14.03.2002 nr. 36-38/208.
24. Legea nr. 793 din 10.20.2000 contenciosului administrativ. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 18.05.2000 nr. 57-58/375. Republicat: Monitorul Oficial ediție specială din 03.10.2006, p. 30.
25. Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. Republicat în Monitorul Oficial al RM din 22.08.2003 nr. 186-188/752.
26. Legea nr. 99 din 28.05.2010 privind regimul juridic al adopției. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 30.07. 2010 nr. 131-134/441.

27. Legea nr. 244 din 21 iulie 2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.11.2006 nr. 178-180/814 din 17.11.2006.
28. Legea nr. 1129 din 19.10.2000 sindicatelor. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 19.10.2000 nr. 130-132/919.
29. Legea nr. 1216 din 03.12.92taxei de stat. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 02.04.2004 nr. 53-55/302.
30. Legea nr. 595 din 24.09.1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 02.03.2000, nr. 24 – 26.
31. Legea nr. 355 din 23.11.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.03.2006 nr. 35-38/148.
32. Legea nr. 167 din 09.07.2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.09.2010 nr. 155-158 din 03.09.2010.
33. Legea nr. 317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.10.2003 nr. 208-210/783.
34. Legea nr. 317 din 13.12.94 cu privire la Curtea Constituțională. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 07.02.1995 nr. 8/86.
35. Legea nr. 134 din 14.06.2007 cu privire la mediere. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 07.12.2007 nr. 188-197/730.
36. Legea nr. 59 din 15.03.2007 privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 11.05.2007, nr. 64-66/296.
37. Legea nr. 227 din 05.06.2003 cu privire la punerea în aplicare a Codului de procedură civilă al RM. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 12.06.2003 nr. 111-115/453.
38. Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 14.09.2012 nr. 193-197/663.
39. Legea nr. 1086 din 23.06.2000 cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 16.11. 2000, nr. 144-145/1056.
40. Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la procuratură. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.03.2009 nr. 55-56/155.
41. Legea nr. 1134 din 04.08.1992 cu privire la statutul misiunilor diplomatice ale statelor străine în Republica Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17.04.1992, nr.008.
42. Legea nr. 23 din 22.02.2008 cu privire la arbitraj. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 20.05.2008, nr. 88-89.
43. Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 29.02.2009 nr. 45-46/123.
44. Legea nr. 231 din 25.11.2011 privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011 – 2016. Monitorul Oficial din 06.01.2012 nr. 1-6/6.
45. Legea nr. 231 din 25.11.2011 privind aprobarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011 – 2016. Monitorul Oficial din 06.01.2012 nr. 1-6/6.
46. Hotărîrea Guvernului nr. 158 din 28.02.2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 05.03.2013 nr. 48/207.
47. Hotărîrea Guvernului RM cu privire la măsurile suplimentare de realizare a Sistemului național de pașapoarte nr. 376 din 06.06.95. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 24.08.1995 nr. 47/344.
48. Hotărîrea Guvernului RM nr. 270 din 15.03.2006 cu privire la aprobarea mărimilor sumelor bănești achitate persoanelor fizice citate de către instanța judecătorească, organele de urmărire penală, de examinare a materialelor administrative și cele de executare a

documentelor executorii. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 24.03.2006 nr. 47-50/309.

49. Hotărîrea Guvernului nr. 549 din 28.06.2010 cu privire la dizolvarea Vistieriei de Stat, modificarea, completarea și abrogarea unor hotărîri ale Guvernului. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 06.07.2010 nr. 114-116/635.
50. Hotărîrea Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 22 din 19.12.2008 privind aprobarea Regulamentului cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 23.01.2009 nr. 10-11/29.
51. Decizia Consiliului Camerei de Comerț și Industrie a RM din 19.12.2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.02.2009, nr. 19-21/69.
52. Regulamentul aprobat de Consiliul AITA la 23 decembrie 2005. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.02.2006, nr. 21-24/59.
53. Regulamentul Curții Aeronautice de Arbitraj din Moldova de pe lângă Patronatul Aviației civile din Republica Moldova nr. 19 din 15.07.2010. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 16.09.2011, nr. 152-155/1272.
54. Regulamentul privind repartizarea aleatorie a cauzelor în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 68/3 din 01 martie 2007.

c) Practica judiciară

1. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare, nr. 24 din 28.06.2004. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr. 9.
2. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile, nr. 25 din 28.06.2004. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr. 10.
3. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la unele chestiuni ce vizează procedura de eliberare a ordonanțelor judecătorești, nr. 18 din 31.05.2004. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr. 6.
4. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție privind aplicarea normelor Codului de procedură civilă la judecarea pricinilor în prima instanță, nr. 24 din 12.12.2005. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2006, nr. 8.
5. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la examinarea pricinilor civile în ordine de apel, nr. 15 din 03.10.2005. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2006, nr. 1.
6. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice nr. 8 din 09.10.2006. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova 2007, nr. 3.
7. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 03.10.2005 cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației la examinarea cauzelor despre succesiune. Buletinul Curții Supreme de Justiție 2006, nr. 5.
8. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 24 din 12.12.2005 privind aplicarea normelor Codului de procedură civilă la judecarea pricinilor în prima instanță. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2006, nr. 8.
9. Hotărîrea Plenului CSJ al RM cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Constituției Republicii Moldova, nr. 02 din 30.01.1996, în Culegeri de hotărîri explicative, Chișinău, 2002.
10. Hotărîrea Plenului CSJ a RM, cu privire la respectarea legislației despre utilizarea limbii în procedura judiciară nr. 12 din 09.04.1999, în Culegeri de hotărîri explicative, Chișinău, 2002.

II. LITERATURA DE SPECIALITATE

1. Florea Măgureanu, Drept procesual civil. - București Ed. ALL BECK, 1998.
2. Florin Ciutacu, Drept procesual civil (Culegere de spețe), - Ploiești, Ed. L.V.S., Crupuscul, 2001.
3. Gabriel Boroii, Dumitru Rădescu, Codul de procedură civilă. Comentat și adnotat. - București, Ed. ALL, 1996.
4. Ilie Stoenescu, Savelly Zilberstein, Drept procesual civil. Teoria generală, E. D. P., - București, 1983.
5. Ioan Leș, Comentariile Codului de procedură civilă. Vol. I și Vol. II. - București, Ed. ALL BECK, 2001.
6. Ioan Leș, Drept procesual civil: Cursul universitar, - București, Lumina Lex, 2002.
7. Ioan Leș, Tratat de drept procesual civil, - București, ALL BECK, 2003.
8. Ion Deleanu, Tratat de procedură civilă. - București, 2004.
9. Jean Vincent, Serge Guinchard, Procedure civile, - Paris, Dalloz, 2001.
10. Natalie Fricero, Procedure civile, Gualino edituer, - Paris, 2002.
11. Savelly Zilberstein, Procesul civil internațional. - București, Ed. Lumina Lex, 1994.
12. Viorel Mihai Ciobanu, Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Vol. I - București, Ed. Național, 1997.
13. Алексеева Л.Б., Жуйков В. М., Лукашук И.И., Международные нормы и права человека и применение их судами. - Москва, 1996.
14. Арапов Н.Т., Проблемы теории и практики правосудия по гражданским делам. - Ленинград, 1984.
15. Воложанин В.П., Несудебные формы разрешения гражданско-правовых споров. - Свердловск, 1974.
16. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. В. В. Яркова, - Москва, 2004.
17. Гражданский процесс. Общая часть. Учебник. / Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича, - Минск, 2000.
18. Гражданский процесс. Особенная часть. Учебник. /Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича. - Минск, 2002.
19. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. М. К. Треушникова, - Москва, 2000.
20. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. В.А. Мусина, Н.А. Чечиной, Д.М. Чечет, - Москва, 2000.
21. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. М. К. Треушникова, - Москва, 2003.
22. Гражданский процессуальный кодекс Молдовы. Комментарий./Под ред. Кожухарь А.Н., Райлян А.А. - Кишинев, Universitas, 1992.
23. Гражданское процессуальное право России. Учебник. / Под ред. М.С. Шакарян, - Москва, 2004.
24. Жеруолис И.А., Сущность советского гражданского процесса. - Вильнюс, 1969.
25. Жуйков В.М., Проблемы гражданского процессуального право. - Москва, 2001.
26. Зайцев И.М., Процессуальные функции гражданского судопроизводство. - Саратов, 1990.
27. Котов О.Ю., Влияние решений Конституционного Суда России на гражданское судопроизводство. - Москва, 2002.
28. Курс советского гражданского процессуального права. Том I , Том II / Под ред. А.А. Мельникова, А. А. Добровольского и др. - Москва, Изд. "Наука", 1981.
29. Научно-практический комментарий к ГПК РФ / Под ред. В.М. Жуйкова, В.К. Пучинского, М.К. Треушникова, - Москва, 2003.
30. Осокина Г.Л., Гражданский процесс. Общая часть. - Москва, 2004.
31. Салогубова Е.В., Римский гражданский процесс. - Москва, 2000.
32. Dumitru Radu, Acțiunea în procesul civil. - Iași, Ed. Junimea, 1974.
33. Constantin Crișu, Principalele acțiuni civile în justiție. - București, Ed. Academiei, 1984.

34. Constantin Crișu, *Tratat de acțiuni civile în justiție*. - București, Ed. Academiei, 1987.
35. N. Crișu, *Acțiunile civile în justiție. Teorie și practică judiciară*. Ed. " ARGESSIS ", 1992.
36. Gheorghe Durac, *Drept procesual civil. Actele de dispoziție ale părților în procesul civil*. - Iași, Ed. Polirom, 1999.
37. Арапов Н.Т., *Проблемы теории и практики правосудия по гражданским делам*. - Ленинград, 1984.
38. Ванеева Л.А., *Реализация конституционного права граждан СССР на судебную защиту в гражданском судопроизводстве*. - Владивосток, 1983.
39. Васильева Г.Д., *Защита ответчика против иска в гражданском судопроизводстве*. - Красноярск, 1982.
40. Вершинин А.П., *Выбор способа защиты гражданских прав*. СП б., 2000.
41. Гурвич М. А., *Учение об иске*. - Москва, 1981.
42. Гурвич М. А., *Право на иск*. - Москва - Ленинград, 1948.
43. Гурвич М. А., *Право на иск*. - Москва, 1979.
44. Добровольский А.А., *Исковая форма защиты права*. Изд-во Московского ун-та, 1965.
45. Добровольский А.А., Иванова С.А., *Основные проблемы исковой формы защиты права*. Изд-во Московского ун-та, 1979.
46. Жилин Г.А., *Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции*. - Москва, 2000.
47. Жуйков В.М., *Судебная защита прав граждан и юридических лиц*. - Москва, 1997.
48. Кожухарь А.Н., *Право на судебную защиту в исковом производстве*. - Кишинев, Изд-во Штиинца, 1989.
49. Клейн Н.И., *Встречный иск в суде и арбитраже*. - Москва, 1964.
50. Матиевский Н.Д., *Научное наследие*. - Краснодар, 2002.
51. Осокина Г.Л., *Проблемы иска и право на иск*. - Томск, 1989.
52. Осокина Г.Л., *Иск (теория и практика)*. - Москва, 2000.
53. Осокина Г.Л., *Право на защиту в исковом судопроизводстве*. - Томск, 1990.
54. *Проблемы совершенствования законодательства о защите субъективных гражданских прав (Сборник научных трудов)*. - Ярославль, 1988.
55. Пушкар Е.Г., *Конституционное право на судебную защиту*. - Львов, 1982.
56. Пушкар Е.Г., *Исковое производство в советском гражданском процессе*. - Львов, 1978.
57. Пушкар Е.Г., *Право на обращение за судебной защитой*. - Львов, 1982.
58. Резниченко И.Н., *Психологические аспекты искового производства*. - Владивосток, 1989.
59. Циховский А.В., *Теоретические проблемы эффективности правосудия по гражданским делам*. - Новосибирск, 1997.
60. Щеглов В.Н., *Иск о судебной защите гражданских прав*. - Томск, 1987.
- 61.